

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Prieцelovej a členiek senátu JUDr. Viery Pepelovej a JUDr. Gabriely Mederovej v právnej veci žalobcu: **RNDr. J. B.**, T., zastúpený advokátom JUDr. D. S., N., proti žalovanému: **JUDr. D. N.**, správca konkurznej podstaty **A.**, IČO: X., **o určenie pravosti pohľadávky proti podstate**, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Cbi 6/2009-208 z 24. novembra 2010 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Cbi 6/2009-227 z 12. januára 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Cbi 6/2009-208 z 24. novembra 2010 **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Z jeho odôvodnenia vyplýva, že žalobca sa zmenenou žalobou domáhal určenia, že jeho pohľadávka vo výške 88 258,20 eur je oprávnená a je pracovným nárokom podľa § 31 ods. 3 ZKV. Žalobca uplatnil nárok za obdobie od 01. 01. 1999 do 31. 12. 2009 a pri stanovení výšky za jednotlivé časové obdobia vychádzal z údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky a v rokoch 2008 a 2009 použil metódu interpolácie. Tvrdil, že na základe uzavretej pracovnej zmluvy a prihlášky sa stal členom a zamestnancom A.. Dňa 28. 09. 1990 bol z družstva vylúčený a s vylúčením má zaniknúť aj jeho pracovný pomer.

Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda 5 C 177/1990 zo 06. 08. 1992 bolo určené, že vylúčenie z družstva je neplatné a členský pomer naďalej trvá. V súvislosti s neplatným skončením pracovného pomeru v rámci konania na Okresnom súde Dunajská Streda 5 C 177/1990 si uplatnil aj ušlý zárobok. Po vyhlásení konkurzu na zamestnávateľa si prihlásil proti úpadcovi pohľadávku z titulu nezaplatenej mzdy vo výške 581 077,04 Sk, pričom správca konkurznej podstaty uznal jej časť vo výške 4 184 eur so zaradením do 4. triedy a vo zvyšku pohľadávku poprel. Nárok na náhradu mzdy uplatnil z dvoch právnych titulov a to, časť náhrady mzdy do právoplatnosti rozhodnutia o neplatnosti rozviazania jeho členského pomeru v družstve podľa § 61 ods. 1 Zákonníka práce a po právoplatnosti rozhodnutia súdu v zmysle § 130 Zákonníka práce. Do vyhlásenia konkurzu A. mu neumožnil pokračovať v práci a po odstránení správnej neistoty o trvaní pracovného pomeru v družstve neposkytol mu náhradu mzdy. K vysporiadaniu pracovného pomeru nepristúpil ani správca konkurznej podstaty a pracovný pomer nebol doposiaľ ukončený právne relevantným spôsobom. Údajné prijatie návrhu na uzavretie dohody o rozviazaní členského a pracovného pomeru v liste z 12. 07. 1996 nemá právnu relevanciu, pretože v nej nie je uvedený deň skončenia členského a pracovného pomeru. Listom z 18. 09. 1992 oznámil úpadcovi pracovnú pohotovosť a žiadal opätovné zaradenie na pracovisko v zmysle rozsudku z 03. 10. 1992. Opätovne žiadal družstvo o pridelenie práce na pôvodnom pracovisku aj listom z 28. 03. 1993 trval na pridelení práce v pôvodnom zaradení. Zamestnávateľ mu neumožnil pokračovať v zamestnaní. Po právoplatnosti rozhodnutia súdu 24. 02. 1992 žiadal zamestnávateľa aby mu umožnil nastúpiť do práce ale ponuku na voľné pracovné miesto nedostal, pretože správca konkurznej podstaty v konečnej správe z 31. 01. 2009 v zozname veriteľov neuviedol jeho nároky na náhradu mzdy a preto vedené uznesenie napadol odvolaním.

Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že žalobca si uplatnil nárok na náhradu mzdy u správcu konkurznej podstaty za obdobie troch mesiacov pred vyhlásením konkurzu a od vyhlásenia konkurzu do 31. 03. 2009, pričom dňa 15. 02. 1991 nastúpil do zamestnania do Ú., čo bolo preukázané aj rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 5 C 177/1990 z 08. 06. 1994, kedy mu súd priznal náhradu mzdy do nástupu do nového zamestnania vzhľadom na začatie konkurzného konania. Rozsudok v tejto časti nie je právoplatný. V tomto konaní bolo tiež preukázané, že v čase keď bol so žalobcom zrušený pracovný pomer ako nezamestnaný poberal podporu v nezamestnanosti. Trval na tom, že k zrušeniu pracovnej zmluvy došlo listom z 27. 09. 1991. Žalobca bol vyzývaný k nástupu do práce, na čo žalobca nereagoval a členský pomer zanikol dohodou. Náhrada mzdy bola uplatňovaná v rozpore so zákonom o konkurze a vyrovnaní, pretože za dané obdobie už žalobca nebol zamestnancom úpadcu a od roku 1990 neprejavil záujem o zamestnanie a to ani

pred ani po vyhlásení konkurzu. Trval len na obsadení pôvodného pracovného miesta, ktoré bolo zrušené a odmietal voľné pracovné miesto zodpovedajúce jeho kvalifikácii. Dňa 06. 02. 2009 bola Krajskému súdu v Bratislave predložená konečná správa o speňažovaní majetku z podstaty úpadcu. Tá bola vyvesená na úradnej tabuli súdu a do predloženia konečnej správy neboli v zákonnej lehote zo strany žalobcu podané námietky o odvolaní žalobcu proti uzneseniu o chválení konečnej správy. Odvolací súd rozhodol tak, že uznesenie potvrdil.

Súd dokazovaním zistil, že konkurz na majetok úpadcu A. bol vyhlásený 31. 03. 1999 a žalobca je v pracovnom pomere s úpadcom od 04. 01. 1998, kedy bol prijatý za člena družstva a začal vykonávať prácu. Dňa 20. 08. 1990 hospodárske vedenie družstva rozhodlo o preradení žalobcu z úseku agrolaboranta do funkcie farmára na úseku živočíšnej výroby. Žalobca na nové miesto neprišiel, a preto predstavenstvo družstva 28. 09. 1990 rozhodlo o jeho vylúčení z družstva z dôvodu hrubého porušenia základných povinností člena družstva. Rozsudkom Okresného súdu v Dunajskej Strede sp. zn. 5 C 177/1990-43 z 19. 02. 1991 právoplatného 19. 02. 1991 bolo rozhodnuté, že preradenie žalobcu dňa 20. 08. 1990 je neplatné. Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 5 C 177/1990 zo 06. 08. 1992 bolo určené, že vylúčenie žalobcu z družstva 28. 09. 1990 je neplatné, jeho členský pomer v družstve naďalej trvá a žalobcovi priznal aj náhradu mzdy 17 447,92 Kčs. Rozsudok v časti určenia neplatnosti rozviazania členského pomeru nadobudol právoplatnosť 24. 09. 1992. Rozsudok v časti priznania náhrady mzdy, v dôsledku vyhlásenia konkurzu, nenadobudlo právoplatnosť. Žalobca si v konkurze z titulu nezaplatennej mzdy prihlásil pohľadávku vo výške 581 077,04 Sk, z ktorej správca konkurznej podstaty poprel 576 893,04 Sk. Žalobca nárok vo výške 88 258,20 eur uplatnil z titulu pracovného nároku podľa § 31 ods. 3 ZKV u správca konkurznej podstaty 17. 03. 2009 a zároveň aj na súde 23. 03. 2009.

Súd konštatoval, že predmetom konania je nárok žalobcu na náhradu mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru do právoplatnosti rozhodnutia a to za obdobie od 01. 01. 1993 (3 mesiace pred vyhlásením konkurzu) do 31. 03. 2009. Právoplatnosťou rozhodnutia Okresného súdu v Dunajskej Strede 5 C 177/1990 zo 06. 08. 1992 bol žalovaný povinný žalobcovi opätovne pridelovať prácu dohodnutú v pracovnej zmluve, lebo inak ide o prekážku v práci na jeho strane s náhradou mzdy podľa § 130 ods. 1 Zákonníka práce. V konaní bolo preukázané, že preradenie žalobcu dňa 20. 08. 1990 z úseku agrolaboranta do funkcie farmára na úseku živočíšnej výroby je neplatné.

Súd posúdil nárok žalobcu podľa Zákonníka práce s poukazom na ustanovenie § 35 ods. 4 Zákona č. 162/1990 Zb., podľa ktorého pracovné vzťahy medzi družstvom

a členom sa spravujú týmto zákonom, Zákonníkom práce a vykonávacími predpismi v rozsahu vymedzenom týmto zákonom. Pri posudzovaní náhrady mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru (po právoplatnosti rozhodnutia súdu), pokiaľ organizácia neumožní pracovníkovi pokračovať v práci a neposkytne mu mzdu, nejde už o nárok z neplatného rozviazania pracovného pomeru ale o nárok z trvajúceho pracovného pomeru, ktorý treba posudzovať podľa § 130 Zákonníka práce.

V zmysle § 130 ods. 1 Zákona č. 165/1965 Zb. (Zákonník práce) ak nemohol zamestnanec vykonávať prácu pre iné prekážky na strane zamestnávateľa ako sú uvedené v predchádzajúcom ustanovení poskytne mu zamestnávateľ náhradu mzdy vo výške priemerného zárobku pokiaľ predpisy uvedené v § 131 neustanovujú inú výšku náhrady mzdy. Priemerný zárobok sa zisťuje podľa § 275 Zákonníka práce a Nariadenia vlády č. 54/1975 Zb. a vyhl. 112/1975 Zb., ktorou sa upravujú niektoré podrobnosti o zisťovaní priemerného mesačného zárobku. Podkladom pre výpočet priemerného zárobku sú mzdové listy, pričom treba pri výpočte brať do úvahy aj sviatky, dovolenku, prípadnú práceneschopnosť, ošetrovanie člena rodiny ako aj čas, počas ktorého žalobca ako nezamestnaný poberal podporu v nezamestnanosti. Žalobca napriek výzve súdu na pojednávaniach 21. 04. 2010, 24. 11. 2010, aby špecifikoval výšku náhrady mzdy v zmysle § 130 Zákonníka práce (aký bol priemerný zárobok) výšku nároku nešpecifikoval a neupravil, hoci táto je predpokladom riadne uplatneného nároku podľa § 79 O. s. p.

Súd posúdil aj námietku premlčania vznesenú 22. 11. 2010. Pracovno-právny nárok žalobcu za obdobie od 01. 01. 1999 do 31. 12. 2009 upravoval zákon č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov do 31. 03. 2002 a od 01. 04. 2002 zákon č. 311/2001 Z. z. Podľa zákona č. 65/1965 Zb. je premlčacia lehota trojročná a začína plynúť odo dňa kedy sa právo mohlo uplatniť po prvý raz. V zákone č. 311/2001 Z. z. premlčanie nie je upravené, a preto je potrebné vychádzať z ustanovenia § 111 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je premlčacia doba trojročná a plynie odo dňa, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Právo na náhradu mzdy podľa § 262 Zákonníka práce bolo možno po prvý raz uplatniť, keď sa táto náhrada stane splatnou. podľa § 119 ods. 1 Zákonníka práce náhrada mzdy je rovnako ako mzda splatná pozadu za mesačné obdobie a to v najbližšom výplatnom termíne po uplynutí obdobia, za ktoré sa poskytujú. Premlčujú sa jednotlivé náhrady mzdy, za ten ktorý mesiac podľa toho, kedy nastala ich splatnosť. Premlčacia doba nároku na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru teda začína plynúť od splatnosti každej jednotlivej náhrady mzdy, za ten ktorý mesiac za ktorý sa požaduje. Nárok žalobcu bol splatný vo výplatnom termíne, ktorým je posledný deň v mesiaci, ktorý nasleduje

po mesiaci, za ktorým mala byť odmena vyplatená, čo znamená, že žalobca si mohol uplatniť svoj nárok na jednotlivé mesiace od prvého dňa mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, za ktorým má byť odmena vyplatená. Nárok uplatnený žalobou, je nárokom proti podstate podľa § 31 ods. 1 ZKV. Uvedený nárok je potrebné uplatniť u správcu ale uplatnenie u správcu nemá právne účinky podania žaloby pre plynutie lehôt, tak ako je to u prihlášok, ktoré sa podávajú na súde. Žalobca si nárok na náhradu mzdy uplatnil u správcu 17. 03. 2009 a preto vzhľadom na dôvodnosť námietky premlčania by bol oprávnený len za obdobie od 17. 03. 2006 do 17. 03. 2009. Žalobca nárok riadne nešpecifikoval a preto ho nebolo možné vyčíslieť aj v prípade oprávnenosti.

Súd ďalej poukázal na skutočnosť, že žalobca bol od 15. 02. 1991 do 31. 12. 1991 a od 01. 01. 1993 do 31. 11. 2001 v pracovnom pomere u iných zamestnávateľov, z čoho vyplýva, že nemal záujem opätovne nastúpiť do práce u úpadcu. Listy, ktorými žalobca o pridelenie práce na pôvodnom pracovisku súd považoval za účelové. Žalovaný ani nemohol žalobcu prijať na pôvodné miesto, pretože bolo z dôvodu organizačných zmien zrušené, čo mu oznámil. Žalovaný ponúkol žalobcovi miesto farmára v živočíšnej výrobe, na ktoré nenastúpil a žalobca listom z 26. 12. 1995 z dôvodu zrušenia jeho pôvodného pracovného miesta požiadal o zrušenie členstva dohodou k 31. 12. 1995. Zrušenie členstva a pracovného pomeru dohodou žiadal aj listom z 25. 06. 1996. Z uvedených listov je nesporné, že nemal už záujem zotrvať v pracovnom pomere u žalovaného a bol ochotný ukončiť pracovný pomer dohodou.

Z uvedených dôvodov žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. Úspešnému žalovanému trovy nevznikli, preto mu ich nepriznal.

Proti rozsudku prostredníctvom právneho zástupcu podal včas odvolanie žalobca s poukazom na existenciu odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a/, b/, d/ a f/ O. s. p. V dôvodoch odvolania uviedol, že sa domáhal zaplata konkrétnu sumu, ktorú špecifikoval vo výške 88 258,20 eur. Určenie priemerného zárobku v jeho prípade je obtiažne, a preto vychádzal z podkladov, ktoré dostatočne vymedzujú a preukazujú jeho dôvodnosť. Bolo v tomto prípade namieste, aby súd ustanovil znalca, čo však neurobil. V napadnutom rozhodnutí súd neuviedol konkrétne ustanovenie, na základe ktorého žalobu zamietol a týmto postupom mu súd odňal možnosť konať pred súdom. Vo výzve súdu na pojednávaní 21. 04. 2010 nebolo dostatočne vymedzené presne aké podklady súd od neho žiada a zároveň nebol poučený o následkoch nesplnenia tejto povinnosti. Súdu zaslal listinné dôkazy 20. 05. 2010 a špecifikoval pravdepodobný denný zárobok za jednotlivé obdobia aj výšku

priemerného zárobku. Až z rozsudku bolo jednoznačne známe čo žiadal súd špecifikovať. Žalobca od žalovaného nepoberal mzdu od septembra 1990 a všetky podklady boli k dispozícii u žalovaného, ktorý mal byť vyzvaný na ich predloženie. Súd správne posúdil jeho nárok podľa Zákonníka práce, ktorý odkazuje na Občiansky zákonník ale nesprávne posúdil plynutie subjektívnej premlčacej doby, ktorá je v tomto prípade 10 ročná. Počas celej doby keď si uplatňoval nárok voči žalovanému bol informovaný v tom zmysle, že je zbytočné uplatňovať voči nemu akýkoľvek nárok z trvajúceho pracovného pomeru, pretože už neexistuje. Podľa jeho názoru nárok za obdobie od 01. 01. 1999 do 31. 12. 2009 nie je premlčaný. Odôvodnenie rozhodnutia nie je dostatočne presvedčivé, nevyplýva z neho že súd postupoval v súlade s § 132 O. s. p. a prihliadal starostlivo na všetko čo vyšlo za konania najavo a čo uviedli účastníci. Tým mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a súd tiež neprávne právne vec posúdil, pretože nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Proti rozsudku podal odvolanie aj sám žalobca, v dôvodoch ktorého poukazuje na nesprávne poučenie súdu podľa § 120 ods. 4 až po skončení dokazovania. Namietal nesprávne vyhodnotenie dôkazného bremena v neprospech žalobcu. Súd zamietol žalobu z dôvodu, že neunesol dôkazné bremeno o výške pohľadávky, aj keď z rozhodnutia vyplýva, že dôkazné bremeno o pravosti a poradí pohľadávky uniesol. Podľa jeho názoru je napadnuté rozhodnutie nedostatočne odôvodnené v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. Nesprávne súd hodnotil listy žalobcu, ktorými preukazoval záujem o prácu u úpadcu ako účelové, čo žalobca pokladá za prejav zaujatosti konajúcej sudkyne.

V priebehu odvolacieho konania žalobca vzniesol námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. T.P., ktorá vec prejednála a rozhodla na súde prvého stupňa. Tvrdil, že sudkyňa sa dopustila vážnych procesných pochybení, ktoré poškodzujú žalobcu, nepostupovala objektívne, čo vzbudzuje pochybnosť o jej nezaujatosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O. s. p. prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom odvolacieho konania je určenie pravosti, výšky a poradia pohľadávky žalobcu popretej správcom konkurznej podstaty v konkurze vedenom

Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 6 K 30/1999 vo veci úpadcu A. vo výške 88 258,20 eur.

Je nesporné, že žalobca uplatňuje v konkurze mzdový nárok za obdobie od 01. 01. 1999 do 31. 12. 2009 v súvislosti s neplatným rozviazaním členského a pracovného pomeru k úpadcovi, ktorý súd posúdil podľa § 130 zákona č. 65/1965 Zb. (Zákonník práce). Z hľadiska určenia poradia pre účely uspokojenia veriteľov v konkurze súd správne konštatoval, že je uplatnený nárok je pohľadávkou proti podstate podľa § 31 ods. 3 zákona č. 328/1991 Zb. zákona o konkurze a vyrovnaní (ďalej len ZKV), ktorú možno uspokojiť kedykoľvek v priebehu konkurzu a podľa ods. 5 uvedeného ustanovenia je potrebné ju uplatniť u správcu.

Súd prvého stupňa správne hodnotil námietku premlčania vznesenú v konaní žalovaným. Z právneho predpisu, podľa ktorého súd posudzoval uplatnené právo – mzdový nárok – nevyplýva, že sa na neho vzťahuje 10 ročná premlčacia doba, preto námietka žalobcu v tomto smere nie je opodstatnená.

Nárok žalobcu súd prvého stupňa zamietol aj z dôvodu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o existencii nároku.

Podľa § 120 ods. 1 O. s. p. účastníci sú povinný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že počas konania neboli preukázané jeho tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho prospech. Dôkazné bremeno o určitých skutočnostiach ležia na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí.

Žalobca uplatnil v konkurznom konaní mzdový nárok proti úpadcovi a svoje tvrdenie o vzniku práva na mzdu za obdobie od 17. 03. 2006 do 31. 12. 2009 aj podľa názoru odvolacieho súdu nepreukázal. Z dokazovania vyplynulo, že žalobca bol v pracovnom pomere u iných zamestnávateľov a od roku 1995 už nemal záujem u neho pracovať a opakovane navrhol ukončenie členského pomeru i pracovného vzťahu. Napriek uvedeniu výšky nároku

žalobca mzdový nárok za obdobie od 17. 03. 2006 nepreukázal, a preto odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O. s. p. rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa obsahuje náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. , vyplýva z neho čoho sa žalobca domáhal, ako sa žalovaný vyjadril, vysvetlil tiež z ktorých dôkazov vychádzal, ktoré skutočnosti považuje za preukázané aj akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil. V tejto súvislosti námietky žalobcu v odvolaní nie sú opodstatnené. Nie je dôvodná ani námietka, že súd nepoučil účastníkov podľa § 120 ods. 4 O. s. p. Z obsahu spisu vyplýva, že právnenému zástupcovi žalobcu súd doručil poučenie v uvedenom procesnom práve dňa 09. 07. 2009.

Odvolací súd neprihliadol v zmysle § 15a ods. 5 O. s. p. ani na námietku zaujatosti vznesenú žalobcom v odvolaní, pretože dôvodom vylúčenia sudcu je jeho postup v konaní.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. Úspešnému žalovanému, ktorý bol úspešný v odvolacom konaní náhradu trov nepriznal z dôvodu, že mu nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 28. septembra 2011

JUDr. Alena Priecelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková